

1. (3-31) Навуходоносор царь всем народам, племенам и языкам, живущим

УПО:(3-31) Цар Навуходоносор, до всіх народів, племен та язиків, що мешкають на всій землі: Нехай вам примножиться мир!

KJV: Nebuchadnezzar the king, unto all people, nations, and languages, that dwell in all the earth; Peace be multiplied unto you.

2. (3-32) Знаменія и чудеса, какиє совершил надо мною Всевышний Бог, угодно мне возвестить вам.

УПО:(3-32) Знаки та чуда, які зробив зо мною Всевишній Бог, уважаю за відповідне об'явити.

KJV: I thought it good to shew the signs and wonders that the high God hath wrought toward me.

3. (3-33) Как велики знаменія Его и как могущественны чудеса Его! Царство Его--царство вечное, и владычество Его--в роды и роды.

УПО:(3-33) Які великі Його знаки, й які потужні Його чуда! Царство Його царство вічне, а Його панування з покоління в покоління!

KJV: How great are his signs! and how mighty are his wonders! his kingdom is an everlasting kingdom, and his dominion is from generation to generation.

4. (4-1) Я, Навуходоносор, спокоен был в доме моем и благоденствовал в чертогах моих.

УПО:(4-1) Я, Навуходоносор, був спокійний в своєму домі, і щасливий у палаті своїй.

KJV: I Nebuchadnezzar was at rest in mine house, and flourishing in my palace:

5. (4-2) Но я видел сон, который устранил меня, и размышления на ложе моем и видения головы моей смутили меня.

УПО:(4-2) Я бачив сон, і він настрашив мене, а думки на моєму ложі та видіння моєї голови налякали мене.

KJV: I saw a dream which made me afraid, and the thoughts upon my bed and the visions of my head troubled me.

6. (4-3) И дано было мною повеление привести ко мне всех мудрецов Вавилонских, чтобы они сказали мне значение сна.

УПО:(4-3) І був виданий від мене наказ привести перед мене всіх вавилонських мудреців,

щоб вони об'явили мені розв'язку сна.

KJV: Therefore made I a decree to bring in all the wise men of Babylon before me, that they might make known unto me the interpretation of the dream.

7. (4-4) Тогда пришли тайноведцы, обаятели, Халдеи и гадатели; я рассказал им сон, но они не могли мне объяснить значения его.

УПО:(4-4) Того часу поприходили чарівники, заклиначі, халдеї та віщуни, і я розповів перед ними сон, та вони не об'явили мені його розв'язки.

KJV: Then came in the magicians, the astrologers, the Chaldeans, and the soothsayers: and I told the dream before them; but they did not make known unto me the interpretation thereof.

8. (4-5) Наконец вошел ко мне Даниил, которому имя было Валтасар, по имени бога моего, и в котором дух святого Бога; ему рассказал я сон.

УПО:(4-5) І аж останній прийшов перед мене Даниїл, якому ім'я Валтасар, як ім'я мого бога, і що в ньому дух Святого Бога. І я розповів йому сон та й сказав:

KJV: But at the last Daniel came in before me, whose name was Belteshazzar, according to the name of my God, and in whom is the spirit of the holy gods: and before him I told the dream, saying,

9. (4-6) Валтасар, глава мудрецов! я знаю, что в тебе дух святого Бога, и никакая тайна не затрудняет тебя; объясни мне видения сна моего, который я видел, и значение его.

УПО:(4-6) Валтасаре, начальнику чарівників, я знаю, що в тобі дух Святого Бога, і всяка таємниця не тяжка тобі. Скажи видіння мого сну, що я бачив, та його розв'язку.

KJV: O Belteshazzar, master of the magicians, because I know that the spirit of the holy gods is in thee, and no secret troubleth thee, tell me the visions of my dream that I have seen, and the interpretation thereof.

10. (4-7) Видения же головы моей на ложе моем были такие: я видел, вот, среди земли дерево весьма высокое.

УПО:(4-7) А видіння моєї голови на моєму ложі такі. Я бачив, аж ось дерево серед землі, а вишина його велика.

KJV: Thus were the visions of mine head in my bed; I saw, and behold a tree in the midst of the earth, and the height thereof was great.

11. (4-8) Большое было это дерево и крепкое, и высота его достигала до неба, и оно видимо было до краев всей земли.

УПО:(4-8) Це дерево стало велике та сильне, і вишина його сягала до Неба, а його обвід до кінця всієї землі.

KJV: The tree grew, and was strong, and the height thereof reached unto heaven, and the sight thereof to the end of all the earth:

12. (4-9) Листья его прекрасные, и плодов на нем множество, и пища на нем для всех; под ним находили тень полевые звери, и в ветвях его гнездились птицы небесные, и от него питалась всякая плоть.

УПО:(4-9) Віття його гарне, плід його великий, а в ньому пожива для всіх. Під ним знаходила собі тень польова звірина, а на його галуззях мешкали птахи небесні, і з нього живилося кожне тіло.

KJV: The leaves thereof were fair, and the fruit thereof much, and in it was meat for all: the beasts of the field had shadow under it, and the fowls of the heaven dwelt in the boughs thereof, and all flesh was fed of it.

13. (4-10) И видел я в видениях головы моей на ложе моем, и вот, нисшел с небес Бодрствующий и Святой.

УПО:(4-10) Бачив я у видіннях своєї голови на моєму ложі, аж ось зійшов з неба Сторож Божий та Святий.

KJV: I saw in the visions of my head upon my bed, and, behold, a watcher and an holy one came down from heaven;

14. (4-11) Воскликнул громко, Он сказал: `срубите это дерево, обрубите ветви его, стрясите листья с него и разбросайте плоды его; пусть удалятся звери из-под него и птицы с ветвей его;

УПО:(4-11) І він кликнув із силою, і так проказав: Зрубайте це дерево, і повідрубуйте галуззя його, позривайте віття його, і порозсипайте його плід. Нехай розійдеться з-під нього звірина, а птахи з галуззя його!

KJV: He cried aloud, and said thus, Hew down the tree, and cut off his branches, shake off his leaves, and scatter his fruit: let the beasts get away from under it, and the fowls from his branches:

15. (4-12) но главный корень его оставьте в земле, и пусть он в узах железных и медных среди полевой травы орошается небесною росой, и с животными пусть будет часть его в траве земной.

УПО:(4-12) Та позоставте в землі пня його кореня, але в путах залізних та мідяних, на зеленій польовій траві. І небесною росой нехай він зрошується, а його частка зо звіриною на польовій траві.

KJV: Nevertheless leave the stump of his roots in the earth, even with a band of iron and brass, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let his portion be with the beasts in the grass of the earth:

16. (4-13) Сердце человеческое отнимется от него и дастся ему сердце звериное, и пройдут над ним семь времен.

УПО:(4-13) Його людське серце змінять, і буде дане йому серце звірине, і сім часів перейдуть над ним.

KJV: Let his heart be changed from man's, and let a beast's heart be given unto him; and let seven times pass over him.

17. (4-14) Повелением Бодрствующих это определено, и по приговору Святых назначено, дабы знали живущие, что Всевышний властвует над царством человеческим, и дает его, кому хочет, и поставляет над ним уничиженного между людьми`.

УПО:(4-14) Через постанову Сторожів Божих це слово, а повідженням Святих ця річ, аж прийде до того, що пізнають живі, що над людським царством панує Всевишній, і кому схоче, дає його, і низького з людей ставить над ним.

KJV: This matter is by the decree of the watchers, and the demand by the word of the holy ones: to the intent that the living may know that the most High ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever he will, and setteth up over it the basest of men.

18. (4-15) Такой сон видел я, царь Навуходоносор; а ты, Валтасар, скажи значение его, так как никто из мудрецов в моем царстве не мог объяснить его значения, а ты можешь, потому что дух святого Бога в тебе.

УПО:(4-15) Оцей сон бачив я, цар Навуходоносор, а ти, Валтасаре, скажи його розв'язку, бо всі мудреці мого царства не можуть сказати мені розв'язки, а ти можеш, бо в тобі дух Святого Бога.

KJV: This dream I king Nebuchadnezzar have seen. Now thou, O Belteshazzar, declare the interpretation thereof, forasmuch as all the wise men of my kingdom are not able to make known unto me the interpretation: but thou art able; for the spirit of the holy gods is in thee.

19. (4-16) Тогда Даниил, которому имя Валтасар, около часа пробыл в изумлении, и мысли его смущали его. Царь начал говорить и сказал: Валтасар! да не смущает тебя этот сон и значение его. Валтасар отвечал и сказал: господин мой! твоим бы ненавистникам этот сон, и врагам твоим значение его!

УПО:(4-16) Тоді Даниїл, що ім'я йому Валтасар, остовпів на одну годину, і думки його перестрашили його. Цар заговорив та й сказав: Валтасаре, нехай не страшить тебе цей сон та його розв'язка! Валтасар відповів та й сказав: Мій пане, на ворогів би твоїх цей

сон, а його розв'язка на твоїх би неприятелів!

KJV: Then Daniel, whose name was Belteshazzar, was astonished for one hour, and his thoughts troubled him. The king spake, and said, Belteshazzar, let not the dream, or the interpretation thereof, trouble thee. Belteshazzar answered and said, My lord, the dream be to them that hate thee, and the interpretation thereof to thine enemies.

20. (4-17) Дерево, которое ты видел, которое было большое и крепкое, высотой своею достигало до небес и видимо было по всей земле,

УПО:(4-17) Дерево, яке ти бачив, що було велике та міцне, і вишина його сягала до неба, а обвід його на всю землю,

KJV: The tree that thou sawest, which grew, and was strong, whose height reached unto the heaven, and the sight thereof to all the earth;

21. (4-18) на котором листья были прекрасные и множество плодов и пропитание для всех, под которым обитали звери полевые и в ветвях которого гнездились птицы небесные,

УПО:(4-18) а віття його гарне, і плід його великий, і в ньому пожива для всіх, під ним мешкала польова звірина, а на його галуззях перебували птахи небесні,

KJV: Whose leaves were fair, and the fruit thereof much, and in it was meat for all; under which the beasts of the field dwelt, and upon whose branches the fowls of the heaven had their habitation:

22. (4-19) это ты, царь, возвеличившийся и укрепившийся, и величие твое возросло и достигло до небес, и власть твоя--до краев земли.

УПО:(4-19) ти, царю, той, що став великий та потужний, і твоя великість побільшилася, і сягнула аж до небес, а панування твоє до кінців землі.

KJV: It is thou, O king, that art grown and become strong: for thy greatness is grown, and reacheth unto heaven, and thy dominion to the end of the earth.

23. (4-20) А что царь видел Бодрствующего и Святаго, сходящего с небес, Который сказал: `срубите дерево и истребите его, только главный корень его оставьте в земле, и пусть он в узах железных и медных, среди полевой травы, орошается росой небесною, и с полевыми зверями пусть будет часть его, доколе не пройдут над ним семь времен`, --

УПО:(4-20) А що цар бачив Божого Сторожа та Святого, який сховався із небес, і сказав: Зрубайте це дерево, і знищте його, та позоставте в землі пня його кореня, але в путах залізних та мідяних, на зеленій польовій траві; і небесною росой нехай він зрошується, а його частка з польовою звіриною, аж поки перейдуть над ним сім часів,

KJV: And whereas the king saw a watcher and an holy one coming down from heaven, and

saying, Hew the tree down, and destroy it; yet leave the stump of the roots thereof in the earth, even with a band of iron and brass, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let his portion be with the beasts of the field, till seven times pass over him;

24. (4-21) то вот значение этого, царь, и вот определение Всевышнего, которое постигнет господина моего, царя:

УПО:(4-21) то ось розв'язка, царю, і це постанова Всевишнього, що сягає на мого пана царя:

KJV: This is the interpretation, O king, and this is the decree of the most High, which is come upon my lord the king:

25. (4-22) тебя отлучат от людей, и обитание твое будет с полевыми зверями; травую будут кормить тебя, как вола, росой небесною ты будешь орошаем, и семь времен пройдут над тобою, доколе познаешь, что Всевышний владычествует над царством человеческим и дает его, кому хочет.

УПО:(4-22) І тебе виженуть від людей, і з польовою звіриною буде пробування твоє, і дадуть тобі їсти траву, як волам, і з небесної роси тебе зростять, і сім часів перейдуть над тобою, аж поки пізнаєш, що над людським царством панує Всевишній, і дає його тому, кому хоче.

KJV: That they shall drive thee from men, and thy dwelling shall be with the beasts of the field, and they shall make thee to eat grass as oxen, and they shall wet thee with the dew of heaven, and seven times shall pass over thee, till thou know that the most High ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever he will.

26. (4-23) А что повелено было оставить главный корень дерева, это значит, что царство твое останется при тебе, когда ты познаешь власть небесную.

УПО:(4-23) А що сказали позоставити пня кореня дерева, твоє царство позостанеться тобі, якщо ти пізнаєш, що панує небо.

KJV: And whereas they commanded to leave the stump of the tree roots; thy kingdom shall be sure unto thee, after that thou shalt have known that the heavens do rule.

27. (4-24) Посему, царь, да будет благоугоден тебе совет мой: искупи грехи твои правдою и беззакония твои милосердием к бедным; вот чем может продлиться мир твой.

УПО:(4-24) Тому, царю, нехай буде до вподоби моя рада тобі, зламай же свої гріхи справедливістю, а свої провини милістю для вбогих, щоб твій мир був довготривалий.

KJV: Wherefore, O king, let my counsel be acceptable unto thee, and break off thy sins by righteousness, and thine iniquities by shewing mercy to the poor; if it may be a lengthening of thy tranquillity.

28. (4-25) Все это сбылось над царем Навуходоносором.

УПО:(4-25) Усе це сталося над царем Навуходоносором.

KJV: All this came upon the king Nebuchadnezzar.

29. (4-26) По прошествии двенадцати месяцев, расхаживая по царским чертогам в Вавилоне,

УПО:(4-26) На кінці дванадцяти місяців проходжувався він по царському палацу в Вавилоні.

KJV: At the end of twelve months he walked in the palace of the kingdom of Babylon.

30. (4-27) царь сказал: это ли не величественный Вавилон, который построил я в дом царства силою моего могущества и в славу моего величия!

УПО:(4-27) Цар заговорив та й сказав: Чи ж це не величний Вавилон, що я збудував його на дім царства міццю потуги своєї та на славу моєї пишноти?

KJV: The king spake, and said, Is not this great Babylon, that I have built for the house of the kingdom by the might of my power, and for the honour of my majesty?

31. (4-28) Еще речь сия была в устах царя, как был с неба голос: `тебе говорят, царь Навуходоносор: царство отошло от тебя!

УПО:(4-28) Ще це слово було в устах царських, коли з неба впав голос: Тобі говорять, царю Навуходоносоре: Оце царство відходить від тебе!

KJV: While the word was in the king's mouth, there fell a voice from heaven, saying, O king Nebuchadnezzar, to thee it is spoken; The kingdom is departed from thee.

32. (4-29) И отлучат тебя от людей, и будет обитание твое с полевыми зверями; травую будут кормить тебя, как вола, и семь времен пройдут над тобою, доколе познаешь, что Всевышний владычествует над царством человеческим и дает его, кому хочет!

УПО:(4-29) І від людей тебе відлучать, і з польовою звіриною буде пробування твое, тобі дадуть на їжу траву, як волам, і сім часів перейдуть над тобою, аж поки не пізнаєш, що над людським царством панує Всевишній, і дає його тому, кому хоче.

KJV: And they shall drive thee from men, and thy dwelling shall be with the beasts of the field: they shall make thee to eat grass as oxen, and seven times shall pass over thee, until thou know that the most High ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever he will.

33. (4-30) Тотчас и исполнилось это слово над Навуходоносором, и отлучен он был от людей, ел траву, как вол, и орошалось тело его росой небесною, так что волосы у него

выросли как у льва, и ногти у него--как у птицы.

УПО:(4-30) Тієї хвилини виконалося це слово над Навуходносором, і він був відлучений від людей, і їв траву, як воли, і його тіло зрошувалося з небесної роси, аж його волос став великий, як пір'я орлине, а його пазурі як у птахів.

KJV: The same hour was the thing fulfilled upon Nebuchadnezzar: and he was driven from men, and did eat grass as oxen, and his body was wet with the dew of heaven, till his hairs were grown like eagles' feathers, and his nails like birds' claws.

34. (4-31) По окончании же дней тех, я, Навуходносор, возвел глаза мои к небу, и разум мой возвратился ко мне; и благословил я Всевышнего, восхвалил и прославил Присносущего, Которого владычество--владычество вечное, и Которого царство--в роды и роды.

УПО:(4-31) А на кінці тих днів я, Навуходносор, звів свої очі до неба, і мій розум вернувся до мене, й я поблагословив Всевишнього, і вічно Живого хвалив я та славив, що Його панування панування вічне, а царство Його з покоління в покоління.

KJV: And at the end of the days I Nebuchadnezzar lifted up mine eyes unto heaven, and mine understanding returned unto me, and I blessed the most High, and I praised and honoured him that liveth for ever, whose dominion is an everlasting dominion, and his kingdom is from generation to generation:

35. (4-32) И все, живущие на земле, ничего не значат; по воле Своей Он действует как в небесном воинстве, так и у живущих на земле; и нет никого, кто мог бы противиться руке Его и сказать Ему: `что Ты сделал?`

УПО:(4-32) А всі мешканці землі пораховані за ніщо, і Він чинить за Своєю Волею серед небесного війська та мешканців землі, і немає нікого, хто спротивився б Його руці та й сказав би Йому: Що Ти робиш?

KJV: And all the inhabitants of the earth are reputed as nothing: and he doeth according to his will in the army of heaven, and among the inhabitants of the earth: and none can stay his hand, or say unto him, What doest thou?

36. (4-33) В то время возвратился ко мне разум мой, и к славе царства моего возвратились ко мне сановитость и прежний вид мой; тогда взыскали меня советники мои и вельможи мои, и я восстановлен на царство мое, и величие мое еще более возвысилось.

УПО:(4-33) Того часу вернувся мій розум до мене, і я вернувся до слави царства свого, і ясність моя вернулася на мене. І шукали мене мої радники та вельможі мої, і над царством своїм я був поставлений знову, і мені була додана дуже велика величність.

KJV: At the same time my reason returned unto me; and for the glory of my kingdom, mine honour and brightness returned unto me; and my counsellors and my lords sought unto me; and I was established in my kingdom, and excellent majesty was added unto me.

37. (4-34) Ныне я, Навуходоносор, славлю, превозношу и величаю Царя Небесного, Которого все дела истинны и пути праведны, и Который силен смирить ходящих гордо.
УПО:(4-34) Тепер я, Навуходоносор, хвалю й звеличую та славлю Небесного Царя, що всі чини Його правда, а дорога Його правосуддя, а тих, хто ходять у гордощах, Він може понизити.

KJV: Now I Nebuchadnezzar praise and extol and honour the King of heaven, all whose works are truth, and his ways judgment: and those that walk in pride he is able to abase.